

«XX ғасырдың басындағы Қазақстан» бөлімі бойынша жиынтық бағалау

Тақырып: Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы
«Алаш» қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы. XX ғасырдың басындағы қазақ зиялыларының көрнекті өкілдері

Оқу мақсаты 8.3.1.2 XX ғасырдың басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру

8.1.2.1 Қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін талдау

8.2.3.1 Ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөліне баға беру

8.2.2.1 Қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын талдау және қоғамдық санаға тигізген әсеріне баға беру

Бағалау критерийі ***Білім алушы:***

XX ғасырдың басында Ресейдегі саяси жағдайдың Қазақстанға тигізген әсерін анықтайды

Қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін бағалайды

Ұлттық баспасөздің қалыптасуы мен дамуының маңыздылығын сипаттайды

Қазақ зиялыларының шығармашылық мұрасын айқындайды

Ойлау дағдыларының деңгейі Қолдану
Жоғары деңгей дағдылары

Орындау уақыты 20 минут

Тапсырма:

1. Берілген кестеден XX ғасырдың басында Ресейдегі саяси жағдайдың Қазақстанға тигізген әсерін сәйкестендір.

Негізгі ұғымдар	Хронология	Тарихи оқиға
Қазақстандағы қоғамдық қозғалысқа ат салысқан әлеуметтік күштердің орнын ауыстыру, қазақ қоғамындағы таптық қайшылықты көпе-көрнеу асыра бағалау, осы негізде қисынсыз теориялық тұжырымдама жасау етек алды.	1897—1917 жылдар аралығында	Тоталитарлық жүйе
Ұлттық саяси элитаның қызметін еркін зерттеу мүмкіндігіне тарихшы мамандар тек тәуелсіз мемлекеттік даму жағдайында ғана жетті.	XX ғасырдың бас кезі	Ресей империясы халықтары құрамындағы үлес салмағы төмендеп кетті.
Қазақстанның барлық аймағында қазақ халқының үлес салмағы кеми түсті.	XIX ғасырдың соңы мен XX ғасырдың бас кезінде	Ресейден, Сібірден қазақ жеріне қоныс аударған орыс бұқарасы, белгілі дәрежеде, отарлау саясатының құрбанына айналды
Қазақстанға 1,4 млн-нан астам келімсектер, яғни империяның азиялық бөлігіне қоныс аударушылардың үштен бірі келіп орналасты.	1896—1916 жылдар ішінде	Столыпиннің аграрлық реформасы нәтижесі

2. ПТМС-формуласы арқылы қазақ зиялылары Ә.Жангелдин, Ә.Иманов, Т.Бокин, Б.Әшекеев, Ж.Мәмбетовтың қоғамдағы рөлі мен қызметін бағалау

«ПТМС» формуласы

Тақырып «Қазақ зиялылары халықты көтеріліске шақырды/шақырмады • Бірінші сөйлем «Менің ойымша, ...»

• Екінші сөйлем «Себебі, мен оны былай түсіндіремін ...»

• Үшінші сөйлем «Оны мен мына 1 дәлел, 1 дәйек арқылы келтіре аламын ...»

• Соңғы сөйлем «Осыған байланысты мен мынадай қорытынды шешімге келдім

3. Мәтіннен ұлттық баспасөздің қалыптасуына үлес қосқан тұлғалар мен баспасөз дамуының маңыздылығын бос орынға толтыр.

1913 жылы екінші ақпаннан бастап Орынборда аптасына бір рет, 1915 жылы аптасына екі рет шығып тұрған. Газетте XX ғасырдың басындағы қазақ жұртының саяси-әлеуметтік өмірінің ең түйінді

мәселелері.....(1),(2), басқа елдермен қарым-қатынасына, оқу-ағарту, бала тәрбиесіне, әдебиет пен мәдениет, әдет-ғұрып, салт-санаға, тарих пен шежіреге арналған.

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
		Білім алушы	
XX ғасырдың басында Ресейдегі саяси жағдайдың Қазақстанға тигізген әсерін анықтайды	1	1-ші негізгі ұғымды хронология мен тарихи оқиғамен сәйкестендіреді	1
		2-ші негізгі ұғымды хронология мен тарихи оқиғамен сәйкестендіреді	1
		3-ші негізгі ұғымды хронология мен тарихи оқиғамен сәйкестендіреді	1
Қазақ зиялыларының қоғамдағы рөлі мен қызметін бағалайды	2	Қазақ зиялыларының ролімен қызметін бағалауда тақырып позициясын таңдайды	1
		Қазақ зиялыларының рөлі мен қызметін өз ойы арқылы сипаттайды	1
		Қазақ зиялыларының ролін түсіндіреді	1
		Қазақ зиялыларының роліне 1-дәлел келтіреді	1
		Қазақ зиялыларының роліне 1-дәйек келтіреді	1
Ұлттық баспасөздің қалыптасуы мен дамуының маңыздылығын сипаттайды	3	Мәтінен баспасөз дамуының маңыздылығының 1-ші мәселесін анықтайды	1
		Мәтінен баспасөз дамуының маңыздылығының 2-ші мәселесін анықтайды	1
Барлығы			10

I ТОҚСАН БОЙЫНША ЖИЫНТЫҚ БАҒАЛАУҒА АРНАЛҒАН ТАПСЫРМАЛАР

«XX ғасырдың басындағы Қазақстан» бөлімі бойынша жиынтық бағалау

Тақырып	Қазақстанның XX ғасырдың басындағы әлеуметтік-экономикалық жағдайы «Алаш» қозғалысы және қазақ ұлттық идеясы
Оқу мақсаты	8.3.1.2 XX ғасыр басындағы Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға беру 8.2.3.1 Ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы роліне баға беру
Бағалау критерийі	<i>Білім алушы</i> - Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға береді - Ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы ролін бағалайды
Ойлау дағдыларының деңгейі	Жоғары деңгей дағдылар
Орындау уақыты	20 минут

Тапсырма

1. А. Байтұрсыновтың: «Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды» деген пікірімен қаншалықты келісесіз?

Неліктен?

Дәлел келтіріңіз.

1-дәлел	2-дәлел	3-дәлел

2. Елбасы Н.Назарбаевтың пікіріне қатысты деректер мен дәлелдер келтіріңіз.

Елбасы Н.Назарбаев «Тарих толқынында» кітабында «1913 жылдан бастап Қазақстандағы азаттық қозғалысының «Қазақ» газетінің қызметіне байланысты жаңа кезеңі басталды... «Қазақ» қазақ халқының

ұлттық сана-сезімін оятуға аз үлес қосқан жоқ, өз дәуірінің көкейкесті мәселелерін көтерді, ағартушылық идеяларын насихаттады, қозғалыстың және болашақ «Алаш» партиясының баспа органы болды» деп жазды.

<https://egemen.kz/article/169386-qazaq-baspasoz-i-otkeni-bugini-dgane-bolashaghy>

«1913 жылдан бастап Қазақстандағы азаттық қозғалысының «Қазақ» газетінің қызметіне байланысты жаңа кезеңі басталды. Деректер келтіріңіз.

1.

2.

«Қазақ» газетінің рөліне төмендегі салалар бойынша дәлелдер келтіріңіз.

ұлттық сана-сезімін оятуға үлесі	өз дәуірінің көкейкесті мәселелерін көтеруі	ағартушылық идеяларды насихаттауы	«Алаш» партиясының баспасөз органы
Дәлел			

Бағалау критерийі	Тапсырма №	Дескриптор	Балл
		Білім алушы	
Қазақстандағы қоғамдық-саяси процестерге баға береді	1	А. Байтұрсыновтың: «Қазақ ұлтының өмір сүруінің өзі проблемаға айналды» деген пікіріне қатысты ұстанымының себебін жазады;	1
		Өз ұстанымына қатысты 1-дәлел келтіреді;	1
		Өз ұстанымына қатысты 2-дәлел келтіреді;	1
		Өз ұстанымына қатысты 3-дәлел келтіреді;	1
Ұлттық баспасөздің қоғамдық-саяси сананы оятудағы рөлін бағалайды	2	«Қазақ» газетінің қызметіне байланысты жаңа кезеңнің басталуына 1-дерек келтіреді;	1
		«Қазақ» газетінің қызметіне байланысты жаңа кезеңнің басталуына 2-дерек келтіреді;	1
		«Қазақ» газетінің ұлттық сана-сезімін оятуға үлесі туралы дәлел келтіреді;	1
		«Қазақ» газетінің өз дәуірінің көкейкесті мәселелерін көтеруі туралы дәлел келтіреді;	1
		«Қазақ» газетінің ағартушылық идеяларды насихаттауы туралы дәлел келтіреді;	1
		«Қазақ» газетінің «Алаш» партиясының баспасөз органы болуы туралы дәлел келтіреді.	1
Барлығы			10

Задания по суммативному оцениванию за раздел «Казахстан в начале XX века»

Цели обучения

8.3.1.2 Оценивать общественно-политические процессы в Казахстане в начале XX века

8.1.2.1 Анализировать роль и деятельность казахской интеллигенции

8.2.2.1 Анализировать творческое наследие казахской интеллигенции, оценивать его влияние на общественное сознание

Максимальное количество баллов-13.

1 задание- 5б

2 задание-8 б.

Задание № 1. «Общественно-политическое положение в начале 20 века»

Наименование общественно-политических движений	Идеи/идеологии
Джадидизм	А. Незначительная часть казахской интеллигенции, которые сотрудничали с эссерами и социал-демократами
Панисламизм	Б. Идея объединения тюркских народов
Пантюркизм	В. Идея объединения мусульман России на основе «языка, идеи и действий»
Либерально-демократическое направление	Г. Идея объединения мусульман
Социально-демократическое течение	Движение по защите интересов казахского народа (представители-основная часть национальной интеллигенции)

Задание № 2. «Национально-освободительное восстание 1916 года».

- Кто автор слов: «Само существование казахской нации стало острой проблемой»?**
а) Турар Рыскулов в) Мыржакып Дулатов с) Сакен Сейфуллин д) Ахмет Байтурсынов е) Алихан Букейханов.
- О чем говорилось в царском указе от 25.06.1916 года по отношению к казахам?**
а) О наборе солдат из казахов на действующий фронт
в) О сдаче налогов казахами на нужды фронта
с) О реквизиции казахов по устройству оборонительных сооружений
д) Об обращении казахов в христианскую религию
е) Об изъятии новых земель казахов для переселенцев
- Позиция казахской национальной либерально-демократической интеллигенции в отношении царского Указа?**
а) Выступили с резкой критикой в) Придерживались политики разумного компромисса с) Никакой позиции не придерживались д) Руководили народным восстанием е) Выступили с поддержкой Указа
- Кто был руководителем восстания в Тургайском уезде?**
а) Иманов в) Ашекеев с) Бокин д) Сейфуллин е) Жанбосынов
- Назовите одного из руководителей восстания отравленного в тюрьме.**
а) А. Иманов в) Т. Бокин с) Б. Ашекеев д) Ж. Мамбетов е) А. Жанбосынов
- В период национально-освободительного восстания 1916 года казахи боролись:**
а) против политики царизма в) против национализма с) против империализма и колониализма д) против 1 мировой войны е) против ханов и султанов
- Главные движущие силы восстания**
а) казахская интеллигенция в) казахские рабочие и ремесленники с) казахские шаруа д) родовые старшины, бии, батыры е) все перечисленные
- В какой области Токаш Бокин был руководителем восстания?**
а) Тургай в) Семипалатинск с) Сырдарья д) Семиречье е) Уральск

Задания суммативного оценивания за I четверть по предмету История Казахстана

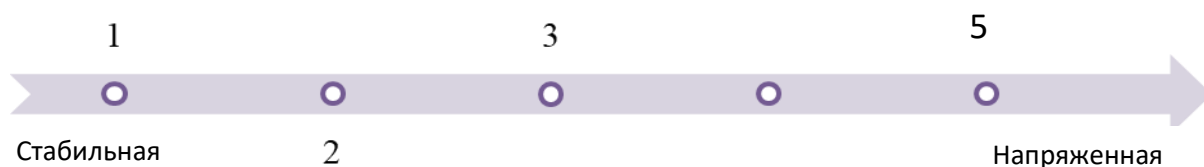
1. Прочитайте текст и выполните задания.

Начало первой буржуазно-демократической революции в России 1905 -1907 гг. дало толчок новому этапу развития рабочего движения в Казахстане. В эти годы произошли крупные выступления рабочих: на Успенском медном руднике в декабре 1905 г., здесь был создан Русско-киргизский союз, которым руководили П. Топорнин, А. Байчагиров. Забастовки рабочих происходили на Спасском медеплавильном заводе, в Карагандинских угольных копях, на ряде предприятий Уральска, Актюбинска, Верного, где рабочие требовали улучшения условий труда, повышения заработной платы, установления 8-ми часового рабочего дня. В эти годы создаются организации РСДРП, профессиональные союзы, наиболее крупным являлся профсоюз железнодорожников Оренбургско-Ташкентской железной дороги. Усиливается руководящая роль национальной интеллигенции в лице А. Букейханова, А. Байтурсынова, Б.Каратаева и других. На Семипалатинске съезде в феврале 1906 г. они выдвинули ряд требований: прекращение переселения в край, признание всех земель Казахстана собственностью коренного населения, свободы вероисповедания и равенства языков, развитие образования на родном языке.

В 1910 г. бастовали рабочие акционерного общества «Атбасарские медные рудники», угольщики Караганды, Экибастуза, Байконура, рабочие-железнодорожники, нефтяники Доссора и Эмбы.

С вступлением в 1914 г. России в Первую мировую войну, усиливается эксплуатация национальных окраин. В 1914 - 1915 гг. забастовкой рабочих были охвачены угольные копи Экибастуза, Байконура, Спасские медные рудники, Оренбургско-Ташкентская железная дорога, промыслы и заводы.

На данной шкале отметь позицию соответствующую ситуации в Казахстане в начале XX века. Приведите три аргумента и три примера, подтверждающие вашу позицию.

1 аргумент:

1 пример:

2 аргумент:

2 пример:

3 аргумент:

3 пример:

[6]

2. Определите значение Национально-освободительного восстания 1916 года, ответив на следующие вопросы. 3

Как восстание 1916 г.
повлияло на текущую

Как восстание 1916 г.
повлияло на последующие

Как восстание 1916 г.
повлияло на развитие
современного Казахстана?

3. Оцените роль личностей в национально-совободительном восстании 1916 года в Казахстане? [2]

<i>Амангельды Иманов</i>	<i>Бекболат Ашекеев</i>
1) Какой вклад внесли в организацию национально-освободительного восстания 1916 года?	

4. Прочитайте текст и выполните задание.

Начало XX века в Казахстане ознаменовалось ростом национального самосознания казахского народа. Национально-освободительное движение казахов оформляется в три течения, ядром которых стала национальная интеллигенция. Это либерально-демократическое, революционно-демократическое и клерикальное. Вокруг газеты «Казах» группируется наиболее значительная часть патриотически-настроенной интеллигенции, выступающей за автономию Казахстана и проведении в крае прогрессивных реформ. Эта группа позже оформилась в партию «Алаш». Духовенство и клерикально-настроенная интеллигенция южных областей Казахстана выступавшие за осуществление законных прав мусульман на самоопределение, образовали партии «Шуро-и-ислами» и «Шуро-и-улеми». Следующее течение было порождено революционными группировками. Это течение в 1917 году оформилось в партию «Уш жуз - Казахская социалистическая партия», которая была провозглашена в январе 1918 года С.Айтпеновым и К.Тогусовым.

1) Сравните политические позиции трех течений в освободительном движении.

2) Определите, какие общие цели объединяют представителей всех трех политических течений

<i>Либерально- демократическое течение</i>	<i>Революционно- демократическое течение</i>	<i>Клерикальное течение</i>
Общие цели		

[4]

5. Объясните, какова роль национальной интеллигенции в росте политической активности народных масс в начале XX века? Приведите не менее трех примеров. [4]

6. Прочитайте фрагмент исторического источника и выполните задания.

ПРОГРАММА ПАРТИИ АЛАШ

п. 1 Россия должна стать демократической федеративной республикой (демократия — народная власть, федерация — союз мелких государств). Каждое отдельное государство в федеративной республике автономно и управляется само собой на одинаковых правах и интересах.

п. 2 Автономия киргиз складывается из областей и входит в Российскую федерацию наравне с другими народностями.

п. 3 В Российской федерации существуют равноправие, неприкосновенность личности и свобода слова, печати и союзов.

п. 4 Религия должна быть отделена от государства. Все должны быть свободны и равны.

п. 5 Суд каждого народа должны быть сообразны обычаю; судьи должны знать местный язык. Все народы перед судом равноправны...

п. 6 Для защиты народа должно быть войско... Обучение и служба военнообязанных должны происходить на местах.

п. 7 Взимание налогов должно происходить по степени богатства и имущественного состояния; богатый платит больше, бедный — меньше.

п. 8 Рабочее законодательство должно быть в пользу рабочих.

п. 9 Обучение во всех учебных заведениях бесплатное.

п. 10 ...наделение землею в первую очередь туземцев. Все ранее отобранные у киргизов переселенцами земли должны быть возвращены обратно. Продажа земли категорически воспрещается. Все богатства земли: большие леса, реки принадлежат государству и управляются земством.

1) Классифицируйте пункты программы партии «Алаш» по категориям, указанным в таблице. Внесите номера пунктов программы в соответствующий столбец.

<i>Политические</i>	<i>Социальные</i>	<i>Экономические</i>

2) Определите три наиболее важных принципа, изложенные в программе партии «Алаш», которые легли в основу национальной государственности Казахстана. Обоснуйте свой выбор.

Первый принцип

Второй принцип

Третий принцип

[6]